

ISSN
2547-989X

Sinop Üniversitesi
Sosyal Bilimler Dergisi

Araştırma Makalesi

Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3 (2):221-230

Geliş Tarihi:13.11.2019

Kabul Tarihi:12.12.2019

<https://doi.org/10.30561/sinopUSD.646149>

<https://dergipark.org.tr/sinopUSD>

KIRGIZ TÜRKÇESİNDEKİ FARŞÇA YAPIM EKLERİNİN TÜRKÇENİN FONETİĞİ İLE OLAN İLİŞKİSİ

Cemal OKÇU*

Öz

Kırgızlar, Türkistan coğrafyasını mesken edinmiş Türk halklarından biridir. Kırgız halkı, 19. yüzyılda göçebelikten yerleşik hayata geçmiş bir millettir. Bundan dolayı kendi öz değerlerini koruyabilmiştir. Kırgız Türkçesinin söz varlığını oluşturan kelimeler genellikle Kırgızların kendine ait sözlere aittir. Bunun yanında diğer milletlerden alınan kelimeler de yer almaktadır. Bunlar çoğunlukla Arap, Fars ve Rus dillerinden alınan kelimelerdir. Kırgız Türkçesi, siyasi-sosyolojik ve coğrafi konumu itibarıyla Arapça ve Farsçadan en az etkilenen dillerden sayılır. Kırgızcanın Arapça ve Farsçayla direkt teması olmamıştır. Kırgızcadaki Arapça ve Farsça kelimelerin alınması daha çok Özbek Türkçesi vasıtasıyla gerçekleşmiştir. Bu çalışmada Kırgızcadaki Farsça kökenli eklerin fonetik değişimini incelenecektir. Literatür tarama yöntemi kullanılan çalışmada incelediğimiz 14 Farsça ekin 4 tanesinin hiç değişmeden kullanıldığı, kalan 10 ekin ise çeşitli fonetik hadiseler sonucunda değişime uğradığı gözlemlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Kırgız Türkçesi, Farsça, Yapım eki, Fonetik.

* Doktora Öğr., Uludağ Üniv. Sosyal Bilimler Enst. Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, cemalokcu16@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-0606-0939>.

The Relationship between Persian Derivational Suffixes in Kyrgyz Turkish and Turkish Phonetic

Abstract

Kyrgyz is one of the Turkic peoples who have settled in Turkestan geography. The Kyrgyz people are a nation that has settled from nomadism in the 19th century. Therefore, it was able to maintain its own values. The words that make up the vocabulary of Kyrgyz Turkish are usually the words of Kyrgyz. Besides, there are words from other nations. These are mostly Arabic, Persian and Russian languages. Kyrgyz Turkish is considered to be the least affected by Arabic and Persian in terms of its political-sociological and geographical position. Kyrgyz has no direct contact with Arabic and Persian. The acquisition of Arabic and Persian words in Kyrgyz was mostly done through Uzbek Turkish. In this study, the phonetic change of Persian origin suffixes in Kyrgyz will be examined. In the study which used the literature search method, it was observed that 4 of the 14 Persian suffixes we used were unchanged and the remaining 10 suffixes were changed as a result of various phonetic events.

Keywords: Kyrgyz Turkish, Persian, derivational suffix, phonetic

Giriş

İnsanlar arasında en önemli iletişim aracı dildir. Tabiattaki diğer varlıklar gibi dil de devamlı değişip gelişir. İnsan toplumdaki her türlü gelişmeler ilk önce o toplumdaki dile yansır. Ayrıca dil, uluslararası ilişkilerin en önemli araçlardan biridir. Bu ilişkiler sonucu toplumlar birbirilerini etki altında bırakabilir ve bu etkileşimlerinden biri toplumların dilleri arasında görülmektedir. Dillerin farklı dil ailelerine mensup olmalarına rağmen bazen kelime ve ek alışverişinde bulunabilmektedirler. “Farklı topluluklar arasında ilişkiler devam ettikçe, diller arası kelime ve ek alışverişi kaçınılmazdır. Diller arası kelime alışverişi çok eskilere dayandığı, insanoğlunun en eski yapıtlarından tespit edilebilmektedir” (Aksan 2000: 139).

Alıntılar genelde verici dildeki ses ve anlam yapılarıyla değil, alıcı dilin ses yapısı ve anlam dünyası ihtiyaçlarına göre yapılır. Dolayısıyla ses ve anlamca alındıkları yeni ortamlara uygun hale getirilirler (Karaağaç 1997: 503).

Her dil gibi Türkçe de çeşitli kültürlerin etkisiyle farklı dillerden etkilenmiş ve yüzyıllar boyunca çeşitli maceralar geçirerek günümüze kadar gelmiştir. Ses bilgisinden şekil bilgisine, şekil bilgisinden söz dizimine kadar giden bu yabancı etki, dilimizde köklü değişmelere yol açmıştır. Bu etkilerden en önemlisi, özellikle İslamî kültürle ve coğrafi yakınlıkla gelen Arap ve Fars tesirdir. Ulusumuzun kültür aynası olan Türkçemiz de ama az ama çok, her lehçede farklı miktarda olmak üzere bu etkilerden nasibini almıştır. Dilimizi gerek fonetik gerek morfolojik olarak değişime götüren bu kültür dalgasının sonuçlarını incelemek ve bunlardan neticeler çıkarmak son derece önemlidir.

Türk Dili, fonetik sistemine uygun olmayan yabancı kaynaklı kelimeleri, genellikle kendi kurallarına uyarlamıştır. Dilin bir tür düzenlemesi olarak da değerlendirilebileceğimiz bu “uyarlama” sonucunda ortaya çeşitli ses olayları çıkmıştır (Emre, 1949: 24).

Kırgız Türkçesi de her Türk lehçesi gibi Arapça ve Farsçadan etkilenmiş ve bunun sonucunda ortaya bazı fonetik ve morfolojik hadiseler çıkmıştır. Biz bu çalışmamızda Farsçadan Kırgızcaya geçen belirlediğimiz 14 isimden isim yapan yapım ekinin kullanılışlarıyla birlikte ne gibi değişikliklere uğradığını ve fonetikle olan ilişkisini açıklamaya çalışacağız. Verilen örneklerin dipnotunda sözcük alıntı ise onun aslına yer verilmiş, kelimenin lehçede geçirdiği fonetik olaylar irdelenmiştir. Eğer bahsi olunan sözcük Türkçenin fonetiğine uydurulmuşsa bu durum belirtilerek varsa kelimenin morfolojiye olan etkisi de incelenmiştir.

Kullanılan Farsça ekleri sözcük başına gelen ekler ve sözcük sonuna gelen ekler olmak üzere iki başlık altında toplayabiliriz:

1. Sözcük Başına Gelen Farsça Ekler

• **bey+:** Farsça *bê*kinden gelmiştir. Sözcüğe olumsuzluk anlamı verir. Kırgızcadaki Türkçe asıllı kelimelerde tam olan ünsüz uyumu (tonlu-tonsuz uyumu) ve dil uyumu (ünlü uyumu) bu ekte bozulmuştur.

beyqayrat “gayretsiz, çabasız” (*bî* + *ğayret* > *bî* + *qayrat* > *bey* + *qayrat*)ⁱ

• **naa+** : Ekin aslı Kırgızcadaki gibi *nâ'* dir. Bu ek de *bî* eki gibi mevcut bir olguya olumsuzluk verir.

naamart “korkak, mert olmayan” (*nâ* + *merd*>*na* + *merd*>*na* + *mart*)²

2. Sözcük Sonuna Gelen Farsça Ekler

• **+ker+**, **+kOr+**: Farsça *+kâr* ekinden gelmiştir. Ek, somut ya da soyut bir nesneye sahipliği veya konu edinilen işi yapmanı belirtir. Morfemin vokali, Kırgızcanın önemli fonetik özelliklerinden olan “dudak çekerliği” etkisiyle, kelimedeki yuvarlak ünlülerin etkisiyle yuvarlak duruma gelmiştir. Lehçedeki fonetik özellik sayesinde ek, *+ker* kullanımı yanı sıra yepyeni bir yapıya da bürünmüştür.

işker “işçi” (*iş* + *ker*)

ümütkör “umutlu” (*ümîd* + *kar* >*ümüd* + *ker* >*ümüt* + *ker* >*ümüt* + *kör*)³

tamaşakor “eğlenceli kişi” (*temâşâ* + *ker* >*tamaşa* + *ker* >*tamaşa* >*kor*)⁴

künökor “günahkar” (*günâh* + *kâr* >*günöh* + *ker* >*gönöö* + *kör*)⁵

• **+pOz+**: Ekin aslı *+bâz*'dir. Bir şeye olan aşırı ilgiyi ifade etmek için kullanılır. Farsça *bâhten* oynamak, meşgul olmak fiilinin muzari çekimidir (Kantar, 2000: 86). Örneklerde görüleceği üzere, ekin yalnızca yuvarlak hâli Kırgız Türkçesinde kullanılmaktadır. Bu sebepten dudak uyumu bu ekin kullanımında bozulmuştur. Kırgızcada bazı ünsüz seslerde görülen tonsuzlaşma hadisesi sonucunda da ekin aslındaki /b-/ , /p-/ sesine dönmüştür. Örneklerde de görüleceği gibi, ek tek şekilli olduğundan ünsüz uyumu (tonluluk-tonsuzluk uyumu) bozulmuştur.

qumarpoz “kumarbaz” (*qumâr* + *bâz*>>*qumar* + *poz*)

oyunpoz “oyun seven” (*oyun* + *bâz*>>*oyun* + *poz*)

bilimpoz “bilgin” (*bilim* + *bâz* + *bilim* + *poz*)

söylömpoz (*söylem* + *bâz*>*söylöm* + *bâz*>>*söylöm* + *poz*)⁶

• **+dar+**, **+dör+**; **+tar+**: Farsça *+dâre*kinden gelişmiştir. Kırgızcada üç biçimde kullanılmaktadır. Ekin girdiği bu farklı şekiller sebebiyle dil uyumu ve ünsüz uyumu tamdır. Ek bir şeye sahip olmayı bildirir.

qabardar “haberdar” (*haber* + *dar* >*habar* + *dar* >*qabar* + *dar*)⁷

kümöndör “şüpheli” (kömān + dār>kömön + dar>kömön+ dör)⁸

sanaadar “kaygılı” (sanaa + dar)

taraptar “tarafdar” (tarap + dar)⁹

• **+keç+, +köç+:** Ekin aslı Farsçada +keşbiçimindedir. Bu ek meslek ve sıfat adları yapmaktadır. Farsça *keşiden* çekmek fiilinin muzari çekimidir (Kanar, 2000: 495). Ek, yuvarlak ünlülü (u hariç) bir sözcüğün üzerine gelirse ekin ünlüsü dudak çekerliği etkisiyle yuvarlaklaşır; ayrıca ekin son sesi süreksizleşip “ç” ye döner. Kalın hâli olmayan ek, dil uyumu açısından sorunludur.

zaqmatkeç “emekçi” (zahmet + keş>zahmat + keş >zaqmat + keş >zaqmat + keç)¹⁰

ziyankeç “zarar verici” (ziyān + keş> ziyan + keç)

töököç “deveci” (töö + keş>töö + köç)¹¹

• **+man+:** Farsça +mendekinden gelmiştir. Bu ek sıfat isimleri yapmaktadır. Eklendiği adla hiçbir şekilde dil uyumuna girmeyip her zaman kalın biçimiyle kullanılır. Dikkate değer başka bir konu da, Kırgızcanın en önemli fonetik özelliklerinden biri olan *dudak çekerliğinin*, burada ekin ünlüsünü etkileyerek yuvarlaklaştırmadığıdır.

akılman “düşünceli” (akl + mend> akıl + ment> akıl + men > akıl + man)

önörman “el sanatkarı” (hüner + mend> öner + man>önör + man)¹² Kırgızca ve Kazakçanın alıntı sözcüklerdeki kelime başı gırtlaksı (h> ø) sesini düşürme eğilimini burada görmekteyiz (Ayrıntılı bilgi için bkz. Öner, 1998: 15). Nitekim sözcük, Kazakçada “öner” biçimindedir (Ercilasun, 1991: 354). Kırgızcada ise -Kazakçadan farklı olarak- dudak çekerliği sayesinde “önör” olarak kullanılır.

dartman “dertli, kederli” (derd + mend> dert + ment>dart + men > dart + man)¹³

şatman “sevinçli” (şād + mend>>şatman)¹⁴

• **+ban+:** Meslek veya sıfat isimleri yapan bu ek, Farsça +bân’dan gelmektedir. Meslek isimleri yapar. Ekin ünlüsünün kısalması dışında, ek aslını korumuştur.

bagban “bahçıvan” (bāg + bān>bag + ban)

• **+ger+**: Ekin aslı ile aynı biçimde kullanılan bu ek meslek isimleri yapar. zerger “kuyumcu”

• **+gun+**: Farsçada +*gîn* biçiminde olan ek, Kırgız Türkçesinde yuvarlaklaşıp tek şekilde kullanılmıştır. Bu ek sıfat isimleri yapmaktadır.

qamgun “dertli” (ğam + *gîn*>qam + *gin*>qam + *gun*)¹⁵Kırgızcada, Arapça ve Farsça sözcüklerdeki kelime başı g sesinin tonsuzlaşma özelliği burada bulunmaktadır (Ayrıntılı bilgi için bkz. Doğan, 2011: 281).

• **+Iy**: Ek Farsçada +*î* şeklinde bulunan nispet ekidir. Aslen uzun bir ünlüden ibaret olan bu ek, Kırgızcada “V+ K” olarak görünse de, sona /-y/ sesinin gelmiş olması bu sesin bir yarı vokal özelliği taşımasıyla ilintilidir. Yani söylenişte ek aslından biraz farklı olsa da sadece +i ekiyle karşılanmayıp Kırgız Türkçesinde /-y/ foneminin sayesinde uzun şekilde telaffuz edilmiştir. Ek genellikle soyut sıfat isimleri yapar. Üzerine geldiği sözcüğü fonetik bakımdan etkilemediğini görürüz.

tarihiy “tarihi, geçmişle ilgili” (tāriḥ + *î* > tarih + iy)

• **+mAr+**, **+mör+**: Ekin aslı Farsçada +*merd* biçimindedir. +*mend* ekindeki gibi sonda bulunan /-d/’nin atılması söz konusudur. Kırgız Türkçesinde hem düz geniş, hem de /o/ sesi dışında yuvarlak olarak kullanılır. Kırgızcadaki dudak çekerliği özelliği buradaki morfolojik yapıyı etkilemiş ve yuvarlaklaştırmış. Meslek isimleri yapan bir ektir.

tilmer “çevirmen” (til + *merd*>til + *mer*)¹⁶

• **+üstön+**: Farsçadaki +*stān*ekinden gelmektedir. Yer, diyar ya da ülke adları yapan ek Kırgızcanın fonetik etkisiyle (dudak çekerliği) yuvarlak biçimde de kullanılmıştır.

gülüstön“gül bahçesi” [gül + (i)*stān*> gül + *üstön*]¹⁷

Ayrıca Kırgızcadaki kalınlık-incelik uyumu Farsça yapılarda da görülür. Bu yapılar çoğunlukla Türkçe yapılar gibi bir düzen içerisinde uyuma girmiştir.¹⁸

• **+zar+** : Ek vokaldeki uzunluk dışında bu lehçede değişiklik göstermemiş; bir başka deyişle Kırgızcadaki fonetik yapıdan etkilenmemiştir. Bu ek, bitki yetişen yer adları yapar.

gülzar“gül bahçesi” (gül + *zār*> gül + *zar*)

Sonuç

İncelediğimiz 14 Farsça ekin 4 tanesi hiç değişmeden kullanılırken geriye kalan 10 ek, lehçenin çeşitli fonetik özellikleri sonucunda başkalaşmıştır. Dudak çekerliğinin önemli bir fonetik uyum olduğu Kırgız Türkçesinde, değişime uğrayan 10 ekten 5 tanesi bu uyum çerçevesince farklılık kazanmıştır. Bütün bunları incelerken, Kırgız Türkçesindeki alıntı sözcüklerin Türkçenin ses uyumuna büyük ölçüde uyduğu ve üzerine gelen eklerin önemli derecede değiştiği görülmüştür. Az sayıda da biçimbirimin sesbirime olan etkisi ortaya çıkmıştır.

Türkçenin diğer lehçelerinde olduğu gibi bu lehçede de fonetik ile morfolojinin önemli ölçüde birbiriyle ilişkili olduğu açıktır. Bu ilişki ve etkileşim, yabancı kökenli ekler kadar sirayet etmiştir. Bu çalışmada bu tarz eklerin Kırgızcadaki durumları verilmiş, farklılaşan ekler ünsüz ve ünlü değişimleri açısından ayrı ayrı incelenerek ses olayları tespit edilmeye çalışılmıştır. Türkoloji çalışmalarında fonetik üzerine yapılacak incelemelerin bu tarz yapılması komşu kültürler ile etkileşimin belirlenmesi açısından da ayrıca önemlidir.

Sonnotlar

- ¹ Arapça ğayret sözcüğü, dil uyumuna sokulup ğayrat yapılmış ve baştaki /ğ/ sesi tonsuzlaştırılarak Kırgızcanın fonetik özelliğine yaklaştırılmıştır. Ancak *beyqayrat* kullanımında, tonlu /y/ sesinden sonra gelen tonsuz /k/, ünsüz uyumunu bozmuştur.
- ² Farsça merd sözcüğü, Türkçenin genel ünsüz uyumuna uydurulup *mert* olmuş, sonrasında ekin kalınlaştırıcı etkisiyle de dil uyumuna girmiştir. Burada morfolojinin fonetik üzerindeki etkisini görmekteyiz.
- ³ Farsça ümîd sözcüğü, Türkçenin fonetik yapısına uydurulup ümüt yapılmış ve üzerine gelen *+ker* eki, ikinci hecedeki yuvarlak ü ünlüsü etkisiyle (dudak çekerliği) *+kör* biçimine dönmüştür. Ek dudak çekerliği sebebiyle, ilk bakışta tanınmaz duruma gelmiştir.
- ⁴ Farsça temâşâ sözcüğü, öncelikle ünlüler açısından bakıldığında Türkçenin dil (büyük ünlü uyumu) uyumuna uydurulmuştur. Ancak ekin *+kar* şekli lehçede olmadığından, ekin kalın ve yuvarlak hali sözcüğe getirilmiştir.

- ⁵ Örnekte ayrı ayrı ele alınabilecek beş farklı hadise göze çarpar. Öncelikle Farsça olan günâh sözcüğü Kırgız Türkçesinin ses uyumuna uydurulmuştur. Kırgızcada küçük ünlü uyumu da diyebileceğimiz dudak çekerliği uyumu ile /ü/ foneminden sonraki ünlüler yuvarlaklaşmıştır. Burada da görüldüğü gibi kurallı olarak; /g/ sesi ile başlayan alıntı kelimelerde, sesin tonsuzlaştığı görülür. Ayrıca sözcük sonundaki /h/ sesi düşerek önündeki ünlüyü uzatmıştır. Son olarak ise dudak çekerliği uyumuna giren sözcük, eki de kendi uyumuna sokmuştur. Sözcük, lehçedeki fonetik uyumun morfolojiyi de ne derecede etkilediğini kanıtlayan önemli bir örnektir.
- ⁶ Öncelikle dudak çekerliği etkisiyle ikinci düz-geniz ünlü de yuvarlaklaşmıştır. Ancak ekin tek şekilli kullanımından dolayı buradaki dil uyumu bozulmuştur.
- ⁷ Arapça haber sözcüğü dil uyumuna sokulmakla birlikte Kıpçak grubundaki k- temayülü sebebiyle kelime başında süreksizleştirilmiştir. Sözcük tam anlamıyla Türkçenin ses yapısına uydurularak millileştirilmiştir. Sonrasında üzerine gelen +dar eki ünsüz uyumuna sadık kalmıştır.
- ⁸ Kazak Türkçesinde kömân olarak şüphe anlamında mevcut olan sözcük, Kırgızcada ilk hecedeki yuvarlak (ö) ünlünün etkisiyle kömön biçimine dönmüş, sonrasında üzerine gelen +dār ekini benzeştirip yuvarlaklaştırmıştır.
- ⁹ Arapça taraf sözcüğünde de, Kıpçak grubuna ait lehçelerin kurallı ünsüz hadiselerinden biri olan alıntı kelimelerdeki f sesinin süreksizleştirilme durumu bulunur. Ötümsüzle biten ünsüz üzerine yine ötümsüz ile başlayan ek getirilerek ünsüz uyumuna sadık kalınmıştır.
- ¹⁰ Arapça zahmet sözcüğü Kırgızcanın fonetiğine uydurularak zaqmat haline gelmiştir. Ancak üzerine gelen ek neticesinde dil uyumu bozulmuştur. Morfolojik yapının burada Türkçenin ses uyumunu etkileyip başkalaştırdığını görüyoruz.
- ¹¹ Türkçe asıllı (<ETktewe) sözcük, sözcük başındaki Eski Türkçede bulunan /t/ sesinin bu lehçede korunduğunu gösterir. Kırgızcada dudak çekerliğine güzel bir örnek olan sözcükte, öncelikle çift dudak ünsüzü olan w, önündeki ünlüyü yuvarlaklaştırmıştır. Sonrasında yuvarlaklaşan ilk ünlü, dudak çekerliği hadisesiyle ikinci ünlüyü etkileyip yuvarlaklaştırır. “w” sesinin düşmesiyle diftonglaşma ve akabinde ikinci dereceden uzunluk meydana gelir (tewe>töwe>töwö>töö) (w>ø). Sözcüğün üzerine gelen ek ise Kırgızcanın fonetik etkisiyle dudak çekerliği uyumuna girmiştir (Gülensoy, 2007: I, 279).

- ¹² Arapça hüner sözcüğü, öncelikle Kırgızcanın fonetik kuralına uydurulmuştur. Bununla birlikte dudak çekerliği nedeniyle ikinci ünlü yuvarlaklaşmıştır.
- ¹³ Farsça asıllı derd sözcüğü, kelime başındaki /d/ sesinin tonsuzlaştırılması suretiyle Türkçenin fonetik yapısına uydurulmuştur. Ayrıca sözcüğün ünlüsü kalınlaştırılmıştır. Bu yüzden sözcüğün ek ile birleşmesiyle ortaya çıkan ünlü uyumu, ekin tek şekilli olması sebebiyle tamamen tesadüfidir.
- ¹⁴ Farsça şâd sözcüğünün son ünsüzü tonsuzlaştırılarak burada da Türkçenin fonetik yapısına uydurulmuştur.
- ¹⁵ Aslı Arapça olan ğam sözcüğüdür. Ekte, kaidesi bulunmayan bir yuvarlaklaşma söz konusudur.
- ¹⁶ Yaygın olarak görülmeyen, Türkçe asıllı sözcüğün üzerine Farsça ekin gelmesi olayı burada görülmektedir.
- ¹⁷ Farsça asıllı gül sözcüğünün üzerine gelen +stân eki, eklendiği sözcükteki “ü” vokali etkisiyle yuvarlaklaşmıştır. Dikkate değer bir nokta da, Kırgızcadakaideleşmiş olan alıntı sözcüklerdeki kelime başı /g/sinin tonsuzlaşmamış olmasıdır. Ayrıca Kırgızcadaki dudak çekerliği hadisesinin alıntı kelimelerde dahi bozulmamış olması bu uyumun lehçede tam olduğuyla ilgili bize kesin bir hüküm vermektedir.
- ¹⁸ Kasapoğlu Çengel, *Çağdaş Türk lehçeleri grameri*. Ankara: Akçağ Yayınevi, 2007, 491.

Kaynakça

- Aksan, D., (2000). *Her yönüyle dil (ana çizgileriyle dilbilim)*. Ankara: TDK Yayınları.
- Doğan, L., (2010). *Çağdaş Türk lehçeleri el kitabı*. İstanbul: Kriter Yayınları.
- Emre, A., (1949). *Türk lehçelerinin mukayeseli grameri- fonetik*. İstanbul: TDK Yayınları.
- Ercilasun, A., (2007). *Türk lehçeleri grameri*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Ercilasun, A., (1991). *Karşılaştırmalı Türk lehçeleri sözlüğü*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yay.
- Gülensoy, T. (2007). *Türkiye Türkçesindeki Türkçe sözcüklerin köken bilgisi sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları.
- Kanar, M., (2000). *Farsça-Türkçe sözlük*, İstanbul: Deniz Kitabevi.
- Karaağaç, G., (1997). Alıntı kelimeler üzerine düşünceler. *Türk Dili Dergisi*, Aralık, s.552.
- Kasapoğlu, Ç. (2007). *Çağdaş Türk lehçeleri grameri*. Ankara: Akçağ Yayınevi.

Öner, M., (1998). *Bugünkü Kıpçak Türkçesi (Tatar, Kazak ve Kırgız lehçeleri karşılaştırmalı grameri)*. Ankara: TDK Yayınları.